

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і
декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ АСПЕКТИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Освітня програма	<u>Середня освіта (Образотворче мистецтво)</u>
Спеціальність	<u>014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)</u>
Спеціалізація	<u>014.12 Образотворче мистецтво</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “10” вересня. 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Арт-терапевтичні аспекти образотворчої діяльності
Викладач (-і)	Тимків Б. М.
Контактний телефон Викладача	0500500951
Е-mail викладача	tymkivbm@gmail.com , melanisen@i.ua
Формат дисципліни	денна / заочна
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS; 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=61&id_cou=6661
Консультації	Консультації до самостійної роботи проводяться дистанційно та на практичних заняттях в аудиторії згідно з розкладом.
2. Анотація до курсу	
<p>Програма навчальної дисципліни “Арт-терапевтичні аспекти образотворчої діяльності” забезпечується освітньою програмою підготовки фахівців другого магістерського рівня, спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Структура дисципліни передбачає отримання і засвоєння студентами нових знань (лекційні і практичні заняття), доповненими базовими вмивами для майбутніх фахівців в закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури, освіти та закладах вищої освіти. Ефективною формою організації навчального процесу є самостійні завдання, спрямовані на поглиблене вивчення студентами форм та методів арт-терапії, розвиток та реалізацію їх творчих можливостей. В процесі навчання студенти ознайомлюються з теоретичними і практичними основами застосування різних видів мистецтва в психологічній, фізичній та соціальній терапії різних категорій людей.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання курсу “Арт-терапевтичні аспекти образотворчої діяльності” є ознайомлення студентів з різними напрямками арт-терапії, як сучасного напрямку арт-педагогіки і її практичним застосуванням; розширення і поглиблення сфери діяльності студентів. У процесі вивчення та засвоєння дисципліни передбачається комплексне вирішення завдань художньо-педагогічної підготовки фахівців для закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, навчально-реабілітаційних центрів, інклюзивно-ресурсних центрів, закладів культури, освіти та закладів вищої освіти.</p> <p>Завдання полягає у формуванні у майбутніх вчителів неординарного мислення, художнього смаку, педагогічних вмінь та навичок, необхідних для якісної організації і творчого проведення уроків, а також різноманітних позакласних занять та реабілітаційних заходів у майбутній педагогічній діяльності; розвитку сенсорних здібностей у студентів, розвитку уяви як важливого фактору розкриття творчого потенціалу особистості, формування оригінального, нестереотипного асоціативно-творчого мислення; набуття досвіду виконання мистецького аналізу, здійснення добору творів образотворчого мистецтва для проведення арт-терапевтичних занять з дітьми різного віку; проведення аналізу дитячих художніх робіт; розширення художньо-естетичного досвіду студентів, збагачення їх емоційно-почуттєвої сфери; виховання духовних та моральних ціннісних орієнтирів у сфері образотворчого мистецтва та образотворчої й арт-терапевтичної діяльності, здатності до художньо-творчої самореалізації і духовно-естетичного самовдосконалення в процесі самостійної педагогічної діяльності, поваги до професії педагога.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>ЗК 1. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ в освітній галузі.</p> <p>ЗК 2. Готовність здійснювати освітню та науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду й розуміння суті педагогічних явищ та процесів.</p> <p>ЗК 3. Здатність працювати в команді, переконувати та впливати на інших учасників колективу; вміння знаходити компромісні рішення й брати на себе відповідальність за їх втілення; здатність мотивувати людей, ставити цілі, обґрунтовувати методи їх досягнення та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК 5. Адаптивність, комунікабельність, креативність, толерантність, критичне мислення,</p>	

наявність стійкого світогляду та наполегливість у досягненні мети; здатність оцінювати та забезпечувати якість професійної діяльності, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 9. Розуміння та сприйняття етичних принципів. Дотримання норм професійної етики.

ФК 1. Здатність використовувати інноваційні педагогічні технології навчання в процесі викладання образотворчих дисциплін; застосовувати засоби викладання, методи, прийоми, відповідно меті та змісту навчання образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури, а також в закладах вищої освіти; здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів та ЗВО з образотворчого мистецтва.

ФК 3. Здатність застосовувати знання про психологічні особливості педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури та закладів вищої освіти в професійній діяльності.

ФК 4. Здатність організувати навчальний процес на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів; проектувати та організувати навчальний процес на рівні курсу, розділу, теми, уроку, педагогічної ситуації.

ФК 5. Здатність формувати в учнів і ЗВО уміння користуватися мовою образотворчого мистецтва, виконувати передбачені навчальними програмами завдання.

ФК 8. Здатність до розкриття ідеї та сюжету художнього твору засобами різноманітних мистецьких технік у різних видах та жанрах образотворчого мистецтва.

ФК 9. Здатність до творчості за законами краси, образного сприйняття та аналізу навколишнього; самовдосконалення творчих здібностей, естетичного смаку, естетичних потреб.

ПРН 1. Знання та оперування педагогічними категоріями і методами їх використання з метою розв'язання освітніх, дослідницьких і практичних завдань навчального і виховного процесів.

ПРН 2. Знання методики викладання образотворчих дисциплін, а також відповідних нормативних актів і документів, що регламентують організацію освітнього процесу у закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури та закладах вищої освіти.

ПРН 3. Знання історичних аспектів теорії і практики навчання образотворчого мистецтва в освітній практиці; специфіки роботи з учнями різних вікових категорій у цілісному педагогічному процесі в умовах індивідуалізації і диференціації навчання образотворчому і декоративно-прикладному мистецтву та дизайну.

ПРН 6. Використання знань про психологічні особливості педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури та закладів вищої освіти в професійній діяльності.

ПРН 13. Уміння підбирати систему завдань для контролю і корекції знань учнів, студентів; здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на заняттях; вести облік результатів контролю знань, умінь та навичок.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	10
практичні	20
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	014.12 СО.ОМ.	II	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, г од	Вага оцінки	Термін виконан ня
1. Предмет і завдання курсу «Арт-терапевтичні аспекти	лекційне	[1, 4, 11, 12]	Ознайомл. з фаховою літ.,		протягом тижня

			образотворчої діяльності». Загальний огляд сучасної арт-терапії і її окремих напрямів.			Підготовка реферату. Анотації наукових статей. 2 год.	56.	
2.	лекційне	[2, 4, 5, 12,]	Принципи арт-терапевтичної діяльності. Основні фактори психотерапевтичної дії в арт-терапії. Образотворча діяльність в арт-терапії.			Ознайомл. з фаховою літ., Підготовка реферату. Анотації наукових статей. 2 год.	56.	протягом тижня
3.	лекційне	[4, 7, 10, 11]	Терапія творчим самовираженням. Поняття творчості, творчої особистості, розкриття творчих здібностей та творчого потенціалу в повсякденному і професійному житті особистості.			Підготовка реферату. Вивчення теорії. Анотації наукових статей 2 год.	56.	протягом тижня
4.	лекційне	[4, 7, 11, 12]	Арт-терапевтична робота з дітьми і підлітками. Стратегія, тактика і форми арт-терапевтичної діяльності.			Вивчення теорії, Підготовка реферату. Анотації наукових статей. 2 год.	56.	протягом тижня
5.	лекційне	[4, 6, 11,]	Арт-терапевтичні техніки, методи, матеріали. Практичне застосування образотворчих матеріалів у арт-терапевтичній діяльності.			Підготовка реферату. Анотації наукових статей. 2 год.	56.	протягом тижня
6.	практичне	[11, 12,]	Арт-техніки роботи з піском, глиною та іншими пластичними матеріалами.			Вивчення теорії, Підготовка реферату. Анотації наукових статей. 2 год.	56.	протягом тижня
7.	практичне	[4, 5, 11, 12]	Арт-техніки роботи з природними та синтетичними матеріалами: нитками, тканиною, гудзиками тощо.			Виконання взірців. Створення презентації. 4 год.	56.	протягом тижня
8.	практичне	[4, 11, 12]	Арт-технік ткацтва та художнього оздоблення зі шкіри.			Виконання взірців. Створення презентації. 4 год.	56.	протягом тижня
9.	практичне	[4, 5, 11,]	Арт-техніки роботи з графічними матеріалами. Створення монотипії.			Виконання взірців. Створення презентації. 4 год.	56.	протягом тижня
10.	практичне	[4, 10, 11,]	Ознайомлення з арт-технікою вибійки, виготовлення пробних зразків на тканині. Поняття штампу. Фарби для			Виконання взірців. Створення	56.	до кінця семестру

штамбування. Зразки штампів. Техніка штампування.			презентації. 4год.		
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за університетською, 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та 5-ти бальною, національною шкалою оцінювання. Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичних навичок із тем, включених до змістових модулів), здобутих під час проведення аудиторних занять, виконання самостійної роботи та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі оцінювання поетапності виконання практичної роботи й засвоєння теоретичного матеріалу. Поточний контроль реалізується в процесі виконання практичних завдань та виконання завдань, запланованих на самостійне опрацювання студентом. Максимальний бал за успішне виконання певного виду роботи – 5 балів:</p> <p>5 балів, 90...100 (відмінно): робота виконана старанно, з урахуванням усіх вимог, спостерігається чітке розуміння студентом матеріалу, технології виконання, оригінальне творче рішення, органічне поєднання в орнаментальній композиції художніх технік на основі можливого їх синтезу. Студент може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності, вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань та відзначається креативним мисленням.</p> <p>4 бали, 70...89 (добре): робота виконана старанно з урахуванням поставлених вимог. Студент належним чином виконує завдання, має чітке розуміння теоретичного матеріалу і технології, стійкі навички виконання практичної роботи, але допускає деякі неточності.</p> <p>3 бали, 69...50 (задовільно): естетичний вигляд практичної роботи незадовільний, вимоги враховані поверхнево (відсутня чітка структура розміщення композиції, недоречність графічних елементів, невдале колористичне вирішення). Студент має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. за зразком (інструкцією) та допускає певні неточності технологічного характеру;</p> <p>2 бали, 49...26 (незадовільно (з можливістю повторного складання)): частина завдання виконується за допомогою викладача. Студент не підготовлений належним чином до виконання практичної роботи, знає технологічні прийоми, але не здатний якісно їх реалізувати.</p> <p>1 бал, 25...1 (незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)): студент не володіє матеріалом, виконує лише деякі елементи практичної роботи, потребує постійної допомоги викладача.</p>				
Вимоги до письмової роботи	В рамках навчально-виховного процесу, з метою				

	визначення рівня знань, умінь та навичок студентів проводиться контрольна робота за матеріалами лекційного курсу.
Семінарські заняття	Навчальним планом не передбачені
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль знань з дисципліни передбачений у формі заліку. Залік проводиться в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою за результатами поточного контролю протягом семестру та кафедрального перегляду за національною та ECTS шкалами оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 8. Контроль та оцінка якості навчального процесу «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/09/polozhennya2020_org_os_pro_c_new.pdf
7. Політика курсу	
<p>Політика курсу базується на формуванні результатів навчання студента із академічної доброчесності. Неприпустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання практичних завдань. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwpcontent%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc</p> <p>Пропущені лекційні заняття відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри. Пропущені практичні заняття, незалежно від причин пропуску, студент відпрацьовує в позаурочний час, попередньо узгоджений з викладачем. Слід наголосити, що місія курсу - виявити у студентів бажання свідомого вивчення та опанування того чи іншого виду мистецтва, створити відповідне тло для формування у студентів системи компетентностей, передбачених навчальною програмою. Успішне засвоєння студентами курсу відкриває їм шлях до реалізації власних творчих задумів від виконання дизайнерських проектів до виконання в матеріалі, а також дає змогу застосовувати набуті знання, уміння й навички в художньо-педагогічній діяльності. Виходячи з цього, поведінка студентів має відповідати високій репутації університету.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Артпедагогика и арт-терапия в специальном образовании / под ред. Медведева Е. Левченко И., Комиссарова Л., Добровольская Т. Учеб. для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений - М.: Издательский центр «Академия», 2001. 2. Грегг М. Тайный мир рисунка / М. Грегг. - СПб.: Деметра, 2003. 3. Зинкевич-Евстигнеева Т., Кудзилов Д. Психодиагностика через рисунок в арттерапии. СПб., Речь 2003. 4. Льченко І. Арт-терапія: навчальний посібник для студентів. –Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. - 150 с. 5. Киселева М. Арт-терапия в работе с детьми / М.В. Киселева. - СПб.:Речь, 2006. 6. Копытин А. Основы арт-терапии. СПб.: Лань, 1999. 7. Копытин А. Теория и практика арт-терапии. - СПб.: Питер, 2002. 8. Лебедева Л. Практика арт-терапии: подходы, диагностика.- СПб.: Речь, 2003.124. 9. Медведева Е. Артпедагогика и арттерапия в специальном образовании: Учеб. для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений Е. А. Медведева, И. Ю. Левченко, Л. Н. Комиссарова, Т. А. Добровольская. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 248 с 10. Мухина В.Использование детских рисунков в целях диагностики. М., 1976. 11. Практикум по арт-терапии / Под ред. А.И. Копытина. СПб.: Питер, 2001. 12. Підліпна Л. Терапія мистецтвом. 2-ге вид., оновл. Івано-Франківськ: ОППО; Снятин: 	

ПрутПринт. 2009. 136 с.

13. П'ятницька-Позднякова І. Арт-терапевтичні можливості видів мистецтва. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер. : Педагогіка. - 2009. - Т. 108, Вип. 95. - С. 36-42.

14. Штейнхард Л. Юнгианская песочная терапия. - СПб.: Питер,2001. – 320 с.

Викладач: Тимків Б. М.